

Daltonschool
Nicolaas

Dalton Handboek 2019

Sandra Heijmans

Marjolein Reurink

Herziene editie 2019

Inhoud

1) Dalton op de Nicolaas	1
2) Waarom Dalton? Onze visie	3
3) De doorgaande lijn in kernwaarden	4
4) Dalton-ontwikkelplan, 2019-2020	13

Bijlagen

- Weektaak groep 1/2
- Weektaak groep 3
- Weektaak groep 4
- Weektaak groep 5 t/m 8
- Kijkwijzer Dalton-klassenbezoeken
- Evalueren, kaart voor in de klas

1. Dalton op de Nicolaas

Daltonschool Nicolaas is vanaf 1997 een Daltonschoon waar leerkrachten en ouders bewust hebben gekozen voor een vorm, een idee, een visie en een gedachtegoed. Hoe geven de leerkrachten en de kinderen op de Nicolaas in de praktijk invulling aan het Daltononderwijs? In dit Dalton handboek staat het antwoord op deze vraag. Als team zijn wij trots op de inhoud die wij geven aan ons onderwijs. We zien er met elkaar op toe dat gestelde doelen, gemaakte afspraken en structuren vastgehouden en verder ontwikkeld worden. Dit doen we in onze maandelijkse teamvergaderingen maar ook op informele momenten, gewoon gedurende de dag. De daltoncoördinator, het daltonteam en de directeur hebben hier een leidende rol in. Een omgeving waarbinnen kinderen zich veilig en gewaardeerd voelen is een vereiste voor een goede ontwikkeling. Daarnaast is het hanteren van herkenbare structuren belangrijk, omdat het kinderen zicht geeft op de verwachtingen die we van elkaar hebben.

Wij kunnen alles keurig beschrijven, maar waar het werkelijk om gaat is hoe wij in de dagelijkse omgang met de kinderen werken. Onderwijs is en blijft in ontwikkeling en dat geldt ook voor de beschrijving van het proces in dit document. Inzichten en visies op werkwijze kunnen veranderen en dat betekent dat dit boek regelmatig aangepast zal moeten worden.

Het met elkaar bezig zijn met de ontwikkeling van het onderwijs maakt dat het werken met kinderen leuk en interessant blijft!

Rollen waarop onze school voorbereidt

Het kind in het voortgezet onderwijs

Niet alleen het traditionele huiswerk maken vraagt van de kinderen dat ze bepaalde vaardigheden beheersen. De ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs doen een steeds groter beroep op de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen. Zij zullen steeds vaker projecten en studieopdrachten krijgen waarbij je niet individueel, maar samen met medescholieren zaken moet uitwerken.

De volwassene als beroepsbeoefenaar

In de meeste beroepen in onze moderne westerse kennismaatschappij worden initiatief, verantwoordelijkheidsgevoel en creativiteit verwacht. Vaak zal er moeten worden overlegd met collega's, met opdrachtgevers en met diverse instanties.

Zowel zelfstandigheid als het goed kunnen samenwerken zijn daarbij essentieel.

De volwassene als medeburger

De maatschappij is gebaat bij mensen die zich betrokken voelen bij en actief inzetten voor de samenleving.

2. Waarom Dalton? Onze visie

Wij kiezen op de Nicolaas voor Dalton omdat wij het belangrijk vinden dat onze leerlingen een open en bewuste houding ontwikkelen en zich verantwoordelijk voelen voor hun eigen leerproces, zodat zij bewuste keuzes kunnen maken.

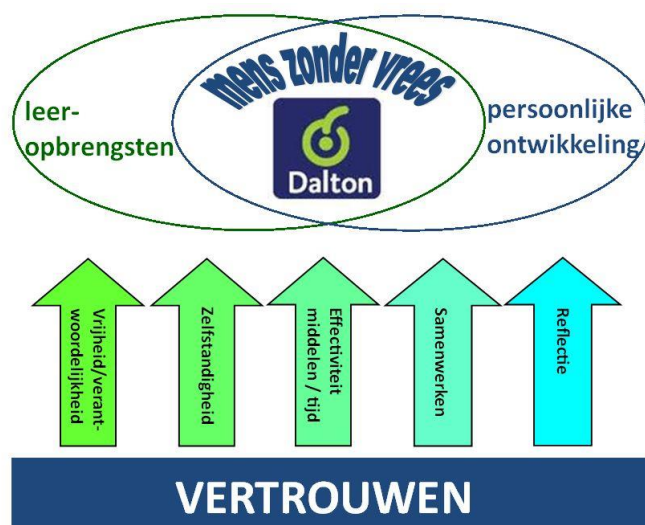
Kinderen respecteren elkaar, hebben belangstelling voor elkaar, leren van en met elkaar. De leraar is hierbij de begeleider. Zo ontstaat er een pedagogisch klimaat waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Er is sprake van keuzevrijheid voor kinderen bij het bepalen van wat doe ik wanneer, maar het moet wel af. Daardoor krijgen kinderen ruimte en inzicht in hun eigen ontwikkeling en leerproces. De lesdoelen zijn daarbij het uitgangspunt en worden voornamelijk door de leraar bepaald. Differentiatie kan hierbij wenselijk zijn.

Daarnaast worden de talenten van kinderen gezien, gewaardeerd en zichtbaar gemaakt. Dit doen we door middel van de talentenkaarten van Luk de Wulf en Els Pronk; een aantal leraren heeft de bijbehorende training 'Talentgedreven werken met kinderen' gevolgd.

Daltonscholen, dus ook onze school, onderscheiden zich door een eigen visie op kinderen:

- Daltonscholen gaan er vanuit dat elk mens in staat is verantwoordelijkheid te dragen.
- De leraren proberen een veilig, ondersteunend klimaat te bieden om het kind de kans te geven zo zelfstandig mogelijk met zijn omgeving om te gaan.
- Daltonscholen gaan er vanuit dat elk kind zijn omgeving zo goed mogelijk probeert te begrijpen en er zo positief mogelijk mee omgaat.
- Door elk kind te benaderen als open, communicatief en redelijk wordt persoonlijke groei geboden.
- Leraren hebben vertrouwen in de positieve bedoelingen van het kind.
- In het spanningsveld van individuele belangen en belangen van de groep leert het kind zijn positie te bepalen.

3. De doorgaande lijn in kernwaarden

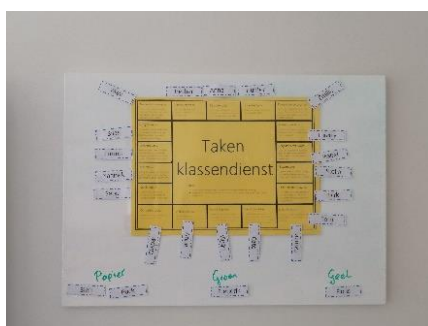
Verantwoordelijkheid en vertrouwen

- De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
- De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
- De leerling is actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
- De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

Onderbouw

Takenlijst	
Vloer vegen	Samuel Floris
Plantjes water geven (vreesdag en vrijdag), Punten slijpen	Nora Loesje Jenneke D. Nora Alicia Jenneke M. Talie Joa Bram Mathijn Boris
Schrijven kost netjes maken	Lotte Clarre Keendert Jjoerd
Spelletjes kost netjes maken	Lotte Floris
Ramen open en dicht doen Boeken/ strip bak netjes maken	De Savijn Lara Tom Lara Sunne
Glaasje water voor de jur halen Stoelen op tafel zetten	
Mappen netjes neerzetten Time timer aanzetten Tafels schoonmaken Bord leegmaken	

Middenbouw

Bovenbouw

Klastaken:
- Vegen (Ainelle, Fynn)
- Vensterbanken opruimen (Jurre, Willem)
- Papierbak legen (Berend, Jasmijn)
- Croon(e)bak legen (Dion)
- Plaatje legen (Lugs)
- Kast met schriften opruimen / netjes maken (Heidi)
- Planten water geven 1x per week (Ruben)
- Computers afsluiten (Tom, Valentijn, Juria)
- Ramen dichtdoen (Koen)
- Boekenkast opruimen (Josephine, Sunne)

Huishoudelijke taken

Alle kinderen hebben een huishoudelijke taak waarmee we hen verantwoordelijkheid voor de (leer-)omgeving aanleren. Deze taken hangen in de klas, zijn zichtbaar voor iedereen en worden regelmatig gewisseld.

Rapportage

In de rapporten die we twee keer per jaar uitreiken (februari en juli), hebben we een aantal Dalton-competenties omschreven waarop kinderen in ontwikkeling worden gevolgd en beoordeeld.

Groepen 1/2: Verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en samenwerken. Ook wordt er gekeken naar sociaal-emotionele ontwikkeling, spel, motoriek en taalgebruik. Rekenbegrip en taalbegrip worden tevens beoordeeld.

Groepen 3 t/m 8: Werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling, zelfstandigheid, resultaten en inzet per vakgebied.

Zelfstandigheid

- De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
- De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/haar om hulp vragen.

- De leerling bepaalt mede hoe (werkvorm, tempo, plaats, tijd) hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
- De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
- De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

Werkwijze groep 1 en 2

Start van de dag

Iedere dag starten we met een liedje (goedemorgen, dagen van de week). We bespreken de dagritmekaarten, kleur van de dag en het weer.

Weektaak

Groep 2 werkt met een weektaak. De kinderen kiezen zelf welke taak ze op welke dag willen doen. Tijdens de kring, vlak voor dat ze aan het werk gaan, krijgen de kinderen de gelegenheid om hun keuze kenbaar te maken. Ze lopen dan naar het taakbord en hangen hun picto bij de taak die ze gaan doen. Bij de start van de takentijd pakken de kinderen zelf hun spullen en gaan aan de slag. Ze weten waar ze alles kunnen vinden en hebben op de maandag uitleg gekregen over alle Taken. Hebben ze hun taak af dan kleuren ze dat af op hun weektaak in de dagkleur. Tevens tekenen ze een smiley waarmee ze aangeven hoe ze de taak vonden gaan, of ze er goed aan gewerkt hebben en of ze het leuk vonden. In ieder geval aan het eind van de week, maar als er tussendoor tijd is ook, wordt met de kind samen gereflecteerd op de weektaak. De leerkracht geeft dan ook aan hoe zij het vond gaan. De kinderen van groep 1 hebben meestal keus uit 2 taken. (knutsel en keuzetaak) Zij hebben geen takenblad. De leerkracht houdt van beide groepen bij wanneer ze welke taak doen of gedaan hebben.

Keuzetaak

Groep 2 werkt daarnaast ook nog met een keuzetaak. Hierop staat allerlei ontwikkelingsmateriaal. In een aparte kast staan deze spellen bij elkaar. De keuzetaak staat als extra werk op de weektaak. Maar ook op andere momenten kan er, bijvoorbeeld klassikaal, aan de keuzetaak gewerkt worden. De kinderen kiezen zelf wat en met wie ze dat willen doen. Een spel kan 1 of 2 keer gedaan worden. Ze krijgen dan een sticker op hun keuzetaak en hoeven dat spel dan niet meer te doen.

Voor de kinderen die meer aankunnen hebben we nog een extra moeilijke keuzetaak.

Groep 1 gaat vanaf januari werken met een keuzetaak. Dit doen ze dan in ieder geval één keer in de week.

Ik-doelen en reflectie

Op maandag leggen we de weektaak uit en bespreken we de ik-doelen die bij de taak horen. De doelen hangen we op in het lokaal. Tijdens het nabespreken van de taak (zie bij weektaak) komt ook het ik-doel aan de orde.

Reflecteren is opgenomen in het rooster en kan meteen na het werken of aan het eind van de ochtend gebeuren. We staan dan stil bij de doelen, maar ook kan een kind vertellen wat hij gedaan heeft en wat er goed of minder goed ging.

Uitgestelde aandacht

Als een kind een vraag heeft, dan moeten zij eerst naar 'de knuffel' op de stoel. Dit stimuleert het zelf nadenken over een antwoord op hun vraag. Als het nodig is, mogen ze ook hulp vragen aan een ander kind. Als het echt niet lukt, mogen ze naar de juf toe. De kinderen weten, dat als er iets afgetekend moet worden door de juf, zij bij het bureau kunnen wachten. Dus niet achter de juf aanlopen.

Zelfstandig werken

In de kleutergroepen zorgen wij ervoor dat de materialen een vaste plek hebben en gemakkelijk te vinden zijn. De kinderen weten waar de materialen voor de knutsel voor hen klaar liggen. Zij pakken zelf wat ze nodig hebben voor hun taak of spel. Ze werken zelfstandig aan hun taak. De leerkracht loopt rond om te observeren hoe de kinderen werken en spelen en biedt hulp waar nodig.

De kinderen kunnen zelf voor hulp terecht bij 'de knuffel' op de stoel of bij een ander kind. De kinderen ruimen zelf hun spullen op als ze klaar zijn of iets anders willen kiezen om te spelen. Ze kleuren zelfstandig hun taak af.

De kinderen van groep 2 hebben ieder een ontwikkelingsspel van de keuzetaak waar ze de verantwoording over hebben. (Eigenaarschap) Er hangt een lijst in de klas waarop de kinderen kunnen kijken bij wie ze moeten zijn als ze uitleg willen over dat spel.

Samenwerken

In de kleutergroep mogen de kinderen altijd samen werken en samen spelen. Er wordt gestimuleerd om elkaar om hulp te vragen: Tijdens het werken en spelen, maar ook als een kind hulp nodig heeft bij het openmaken van zijn beker of bij zijn jas aantrekken.

Er zijn allerlei spellen waarbij de kinderen samen moeten werken. Spellens die de kinderen alleen kunnen doen laten ze nakijken door een klasgenootje.

We werken met maatjes, maar de kinderen hebben alle vrijheid om te kiezen met wie ze samenwerken.

Verder doen we klassikaal allerlei samenwerkingsvormen. In ieder geval komen de volgende werkvormen aan bod: Mix-en-ruil, Tweepraat, Zoek-iemand-die.

Beloning

We belonen kinderen regelmatig met complimenten, waarbij we benoemen wat ze goed deden. Ook met een positief gebaar (duim omhoog of een lach) belonen we de kinderen. Ze krijgen een sticker op hun weektaak en op hun rekenwerk.

En verder is hun eigen tevredenheid/voldoening over hun werk een beloning.

Daltoncircuit

We werken regelmatig groepsdoorbrekend. Bijvoorbeeld Kleedjeslezen met groep 8 en leesspelletjes met groep 3.

Werkwijze groep 3 en 4

Start van de dag

Groep 3:

De leerlingen gaan na binnenkomst naar hun eigen plek en beginnen rustig aan hun eigen tafel met een werkje uit hun map. Bijvoorbeeld: tekenen, lezen, een werkblad of extra werk van de weektaak.

De leerkracht leest dan een gedichtje voor of zet een zoekplaat op het bord o.i.d.

Na de Kerstvakantie zullen we van half 9 tot 9.00 uur zelfstandig lezen.

Groep 4:

Eerste half uur zelfstandig lezen. De juf leest samen met zwakkere lezers aan het bureau.

Dagtaak

Er hangt een dagtaakbord in de klas. Hierop staan de taken die die dag gedaan moeten op aangegeven. (lessen, bladzijden, werktijden)

Wil je als leerling extra instructie, dan hang je zelf je naam bij dit vak op het bord. (Groep 4)

Weektaak (extra werk)

De leerlingen hebben ook allemaal een blad, het weektaakblad met hierop het extra werk vermeld.

Als de leerlingen klaar zijn met de dagtaak dan moeten ze een werkje gaan maken vanaf het extra werkblad. De leerlingen mogen twee maal per week een activiteit dubbel kiezen, dit mogen ze alleen doen of met een andere leerling samen. Het extra werkblad geldt voor een periode van ongeveer zeven weken.

Werkdoel

Op het taakblad staat een ik-doel en een klassendoel. Deze doelen worden regelmatig met de leerlingen persoonlijk geëvalueerd.

Nakijken van het werk

In groep 3 en 4 zullen de leerlingen na de kerstvakantie starten met het zelf nakijken van enkele werkjes.

Als het werk af is, kijken de leerlingen dit zelf na. Dit doen zij aan de nakijktafel en ze gebruiken hiervoor hun groene pen.

Samenwerken:

De leerlingen mogen tijdens hun werk regelmatig werken met diegene die naast hem/haar zit. Dat zijn hun maatjes.

Verder zal er regelmatig worden samengewerkt met elkaar tijdens andere activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan Daltontijd, gymlessen, handvaardigheid.

Instructie

De rekeninstructie vindt in iedere groep plaats voor de ochtendpauze. Behalve in groep 3 want daar ligt de nadruk op het leren lezen en starten we voor de pauze met Lijn3. Na de pauze gaan we rekenen.

Er is meestal eerst een klassikale instructie, daarna volgt - indien noodzakelijk - een verlengde instructie voor enkele leerlingen. De expert-kaartjes worden ingezet.

De instructies voor spelling en taal worden achter elkaar gegeven na de ochtendpauze.

Ook hier kan een verlengde instructie plaatsvinden en worden de expert-kaartjes ingezet.

De leerlingen kunnen zelf bepalen waar ze het eerst aan willen werken daarna. Enkele leerlingen hebben een eigen leerlijn. Zij krijgen instructie na de klassikale uitleg.

Daltontijd, samenwerking tussen groep 3 en 4

Eens in de veertien dagen zal er gewerkt worden in circuitvorm. Dit zal plaatsvinden in de zogenaamde *Daltontijd*. De kinderen van de groepen 3 en 4 zijn vrij om te kiezen wat ze die middag willen gaan doen. Na drie keer/zes weken start er een nieuw blok.

De groepen zijn heterogeen. De activiteiten betreffen bijvoorbeeld een knutselopdracht, tekenen, werken met techniekdozen.

Daltontijd in de eigen groep

Op het weekrooster staat één uur Daltontijd gepland. In deze tijd is er ruimte om met educatieve spellen, techniekdozen en Chromebooks te werken.

Coöperatieve werkvormen

Iedere week staat er een coöperatieve werkvorm centraal. In de klas zie je duidelijk zichtbaar welke werkvormen er zijn. Op het rooster plan je dit zelf in: bijvoorbeeld tijdens de kring, les vreedzame school, instructie.

Uitgestelde aandacht

In groep 3 werken we met blokjes voor uitgestelde aandacht. Kinderen leren zo dat ze een keus hebben als ze even niet verder kunnen met hun werk. Hulp vragen aan je maatje, of doorwerken aan iets anders tot de juf je komt helpen.

Belonen

Groep 3 en 4 werken met het verkeerslicht. Iedereen begint op groen: klaar om te leren. Kom je met je wasknijper op oranje dan betekent dat een waarschuwing. Kom je op rood dan betekent dat een time out. Je krijgt een time out voor een bepaalde activiteit. Maar je kunt ook een superdag hebben. Dan sta je bovenaan op de gele smiley. Je mag dan een beloning kiezen. Deze kan gekozen worden uit een boekje voor in de klas.

De leerkracht kiest zelf een passende beloning wanneer het voor de hele groep is; bijvoorbeeld buiten spelen, spel in de klas, voorlezen, sticker.

Werkwijze groep 5 t/m 8

Start van de dag

De leerlingen worden iedere morgen welkom geheten bij de deur van de klas. Als iedereen zit, wordt de dagplanning doorgenomen en bijzonderheden verteld. Iedere groep heeft de dagplanning op een eigen manier weergegeven. Er zit een opbouw in van groep 5 t/m 8:

- Groep 5: Er hangt een bord in de klas met daarop de dagplanning, het rooster van de dag. Achter de vakgebieden staat vermeld welke les er wordt gegeven.
- Groep 6: Idem als groep 5. Na de kerstvakantie worden de te geven lessen niet meer aangegeven op het dagplanningsbord. De leerlingen lezen dit nu af op hun taakblad.
- Groep 7: Idem als groep 6. Na de kerstvakantie hangt het weeklesrooster in de klas. Het dagplanningsbord wordt niet meer gebruikt.
- Groep 8: Idem als groep 7 (zoals na de kerstvakantie).

De weektaak

Iedere week krijgen de leerlingen een door de leerkracht ingevulde weektaak. Het blad bestaat uit verschillende onderdelen:

- Dagtaak

Hierop staan de te maken lessen per dag. In de hele school wordt gewerkt met de vijf dagkleuren (rood, geel, oranje, groen en blauw).

- Weektaak

Hierin staan een aantal opdrachten die de leerlingen moeten maken in die week, maar zij mogen zelf weten op welke dag zij dit maken.

- Extra werk

Dit werk moet worden gemaakt als de basisstaak met voldoende resultaat af is.

Met extra werk valt te denken aan bijvoorbeeld: extra reken-, taal- en spellingsbladen.

Bomberbot, projecten, puzzels, opdrachten van een bepaald project.

- Planning

Vanaf groep 6 plannen leerlingen op maandagmorgen hun weektaak. Met de dagkleuren geven zij op het blad aan op welke moment zij denken de weektaak onderdelen te maken. (Let op: een planning kan en mag anders zijn dan wanneer het daadwerkelijk gemaakt is!)

- Weekdoel op de taak

Op het taakblad staat het klassendoel vermeld. Dit geldt voor ongeveer een periode van drie weken.

Nakijken en aftekenen

Als het werk af is dan kijken de leerlingen dit zelf na. Dit doen zij aan de nakijktafel en ze gebruiken hiervoor hun groene pen.

Foute antwoorden worden doorgestreept en de leerlingen moeten daarna de foute opgaven nogmaals maken. Het is heel belangrijk dat de leerlingen zich bewust worden van het feit dat je iets leert van je fouten!

De leerlingen zetten dan een streep met een potlood/stift passend bij de dagkleur van die dag op het registratieblad dat ligt op het bureau van de leerkracht. Daarna leggen ze het gemaakte werk in de nakijkbak op het bureau.

De leerkracht kijkt/checkt het werk later of soms gelijk. Bij voldoende resultaat zet de leerkracht de andere streep op het registratieblad (er staat dan een kruisje).

Het klassendoel is aan het begin van het schooljaar voor alle groepen gelijk gesteld. Dit zal als daar behoefte aan is, veranderen. Iedere groep heeft dan zijn eigen klassendoel.

De leerlingen vullen op maandag hun eigen ik-doel in.

Op vrijdag krijgen de leerlingen gelegenheid om hun weekdoelen te evalueren. De leerling ontvangt zijn werk weer terug of het gaat weer terug in de kast.

Samenwerken

De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden. De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

Hulp aan elkaar

Na afloop van de instructie van reken, taal en spelling mogen de leerlingen die de leerstof goed begrijpen en dat ook willen een 'expert-kaartje' pakken. Er zijn ook expert-kaartjes voor de overige vakken. Dit kaartje hangen zij dan op het daarvoor bedoelde bord in de klas. Leerlingen weten op deze manier dat zij aan deze leerlingen hulp kunnen vragen. Leerlingen kunnen natuurlijk daarna, als het nog niet lukt, ook hulp aan de leerkracht vragen.

Samenwerken tijdens de les

De leerlingen mogen bij de reguliere vakken alleen samenwerken als ze daarvoor de opdracht krijgen van de leerkracht. Bij het maken van de weektaak mogen de leerlingen bijna altijd samenwerken. Leerlingen kunnen dan eventueel even wisselen van plek in de klas, gaan zitten op de extra plekken in de klas. Als leerlingen op de gang willen werken, mag dat alleen met instemming van de leerkracht.

Samenwerktafels

Soms heeft een klas (mits de ruimte dit toelaat) een samenwerkingsplek. Op de gangen staan ook tafels waar de kinderen aan kunnen samenwerken.

Aan deze tafel kunnen taken worden uitgevoerd of overige opdrachten waarbij samenwerken gewenst en/of toegestaan is.

Maatjes

In de groepen 5 en 6 werken we met gymmaatjes. In iedere bovenbouwgroep hebben de kinderen een maatje voor eventuele brandmeldingen. Met regelmaat wordt er op andere momenten ook met een maatje gewerkt.

Tutoren

De leerlingen van groep 8 hebben de functie van tutor, één keer per week. Zij begeleiden de leerlingen van groep 5 met Technisch lezen.

Groep 8 leerlingen lezen ook diverse keren per jaar met de leerlingen van de groepen 1/2. Zij lezen dan voor.

Keuzewerk

In iedere groep ontvangen de leerlingen ook een Keuzetaak. Het format in de groepen 5 t/m 8 is gelijk, de inhoud van de keuzetaak is in iedere klas anders.

Op dit blad staan een aantal taken die de leerlingen zelf naar eigen keuze kunnen maken of doen. Dit betreft bijvoorbeeld spelletjes, knutselopdrachten, techniekdozen.

Eén keer per week staat het Keuzewerk op het rooster, de keuzetaak wordt na ongeveer zes weken vernieuwd. Leerlingen kruisen op hun eigen keuzeblad zelf aan wat ze hebben gedaan. In principe mogen ze meerdere keren hetzelfde doen, maar het wordt door de leerkracht wel in de gaten gehouden: kunnen andere kinderen ook deze keuzetaak wel eens maken? Wordt het niet té eenzijdig, etc.

Daltontijd

Op vrijdagmiddag zal er diverse keren per schooljaar een aantal weken achter elkaar gewerkt worden in circuitvorm. Dit zal plaatsvinden in de zogenaamde Daltontijd, vrijdagmiddag van 13.45 uur tot 15.00 uur. De kinderen van groep 5 t/m 8 kunnen zich inschrijven bij een activiteit waar ze dan een aantal weken achter elkaar aan meedoen.

De groepen zijn heterogeen. De activiteiten betreffen bijvoorbeeld: een knutselopdracht, werken met techniekdozen, koken of bakken, dansen, schaken of breien.

Instructie

De rekeninstructie vindt in iedere groep plaats voor de ochtendpauze. Er is meestal eerst een klassikale instructie, daarna volgt indien noodzakelijk een verlengde instructie voor enkele leerlingen. De expert-kaartjes worden ingezet.

De instructies voor spelling en taal worden achter elkaar gegeven na de ochtendpauze. Ook hier kan een verlengde instructie plaatsvinden en worden de expert-kaartjes ingezet. De leerlingen kunnen zelf bepalen waar ze het eerst aan willen werken daarna. Enkele leerlingen hebben een eigen leerlijn. Zij krijgen instructie na de klassikale uitleg.

Uitgestelde aandacht

In alle klassen wordt er gewerkt met een symbool voor uitgestelde aandacht. Meestal is dit het verkeerslicht op het digibord. De betekenis is overal hetzelfde: groen betekent dat de leerkracht beschikbaar is, rood betekent dat de leerkracht niet beschikbaar is en de kinderen vragen moeten stellen aan andere kinderen en/of hun maatje.

In alle klassen is een timetimer aanwezig. Deze wordt tijdens taktijd vaak aangezet waardoor de kinderen de tijd visueel zien verstrijken en hiermee rekening kunnen houden in de planning van hun werk.

Coöperatieve werkvormen

Iedere bouw heeft twee coöperatieve werkvormen afgesproken die ze jaarlijks aan de kinderen aanleren. Op deze manier ontwikkelen de kinderen een scala aan werkvormen waarbij we het samenwerkend leren stimuleren.

Onderbouw: zoek-iemand-die, duo's

Midden-/bovenbouw: denken-delen-uitwisselen, placemat, binnen/buiten-kring

4. Dalton Ontwikkelplan

In de periode vanaf 2013 heeft de school een enorme groei doorgemaakt: qua leerlingaantal en daaruit voortvloeiend het lerarenteam en het gebouw. Ter illustratie:

Schooljaar	Aantal leerlingen*	Aantal groepen	Aantal teamleden
2013-2014	127	5	10
2016-2017	178	8	17
2019-2020	205	9	19

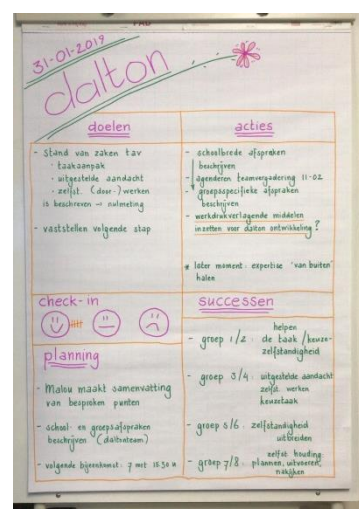
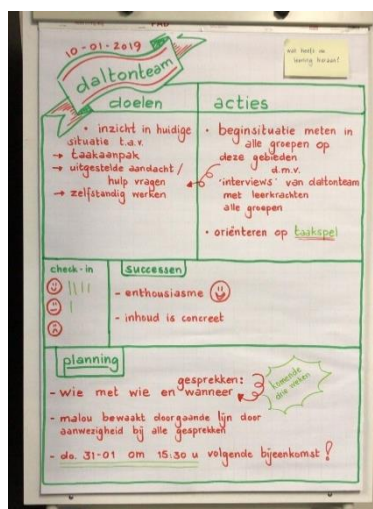
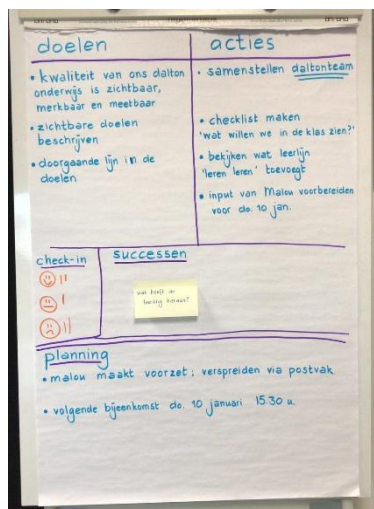
* Bij aanvang schooljaar

Dit heeft ertoe geleid dat de ontwikkeling van het daltononderwijs onder druk is komen te staan. Hoewel er in die periode ruimschoots geïnvesteerd is in nieuwe methodes en digitale leermiddelen, ging alle aandacht uit naar het 'behappen' van de veranderingen. Nadat de directeur in schooljaar 2017-2018 haar aandacht over twee scholen moest verdelen (Daltonschool Het Palet sloot aan het einde van dat schooljaar) besloten we in 2018-2019 de daltondraad weer op te pakken.

We kozen ervoor om niet met een daltoncoördinator maar met een daltonteam te gaan werken. Vanuit iedere bouw nam een leerkracht zitting in dit team:

- Jacqueline Hölscher (groep 1/2)
- Paula van Everdingen (groep 3/4)
- Cindy Huiskes (groep 5/6)
- Sandra Heijmans (groep 7/8)

De intern begeleider Malou Barte verzorgde het vastleggen van acties en afspraken en de directeur leidde de overlegmomenten. We kozen voor een vlotte vergaderaanpak volgens de methode *LeerKracht*.

Na voorbereidend werk door het daltonteam zijn er schoolbreed diverse afspraken opnieuw vastgesteld:

Keuzetaak/Daltontijd (Hoe gaan we het noemen?)

- Keuzetaak moet haalbaar zijn voor elke groep en elke leerling.
- Keuzetaak groepsdoorbrekend organiseren, bijvoorbeeld groep 5 t/m 8 en groep 3 en 4 samen.
- Opties voor keuzetaak: educatieve spellen, techniek, werken met chromebooks.
- Op een gepland moment keuzetaak doen (schoolbreed).
- Je krijgt geen beoordeling voor je keuzetaak, maar er wordt gekeken naar inzet.
- Er is aandacht voor reflectie van het proces en de inzet. Resultaat is minder van belang.

Samenwerken

- De coöperatieve werkvormen/opbouw zoals vastgelegd in 2013 blijven gehandhaafd.
- Minimaal 3 keer per week een werkvorm op het rooster/de taak. Zelf variëren welke werkvorm bij het vak past.

Reflectie op werk

- Vanaf groep 3 whitebordjes aanschaffen. Reflectie kan dan elk moment van de dag worden gedaan en je krijgt direct respons. Door het al vanaf groep 3 te doen wordt het gewenning.
Ook kunnen de whitebordjes voor andere dingen ingezet worden.
- 'Reflectiepot' maken. Een pot waarin allerlei reflectievragen zitten. Dit zijn verschillende soorten vragen. (Bijv. doel/denk vragen). Iedere leerkracht heeft dezelfde pot en het staat op het bureau.
- Bij het rapport een reflectieblad. Bijv. een tekening van je talent (gr 1½). Of een woordweb van je talenten (midden/bovenbouw) etc.
- Ik-doel op de taak (dus niet welke les, maar 'ik kan aan het einde van de les...')

Tijdens alle teamvergaderingen is er tijd ingeruimd voor het delen van ervaringen en ontwikkelingen. Tijdens de studiedag aan het einde van het schooljaar zijn alle afspraken zoals in dit Dalton Handboek opnieuw besproken en is het Handboek herschreven.

In onderstaand overzicht hebben we de doelen voor schooljaar 2019-2020 beschreven.

Schooljaar 2019-2020

PLAN	DO	CHECK	ACT
Alle leerkrachten hebben hun diploma daltonleerkracht	Geesje, Rosanne, Marleen, Suzan, Saskia, Amade	Terugkoppeling na iedere cursusdag aan team	Presentatie tijdens studiedag van 23 juni '20
Bijwonen regio-bijeenkomsten NDV	Sandra en Marjolein	Terugkoppeling aan team	
Tijdschrift 'Daltonvisie' onder de aandacht van team brengen	Daltonteam en Marjolein	In de Memo en tijdens teamvergadering	
Kernwaarde 'Samenwerken'	Het gebruik van coöperatieve werkvormen is een gewoonte in alle groepen	Tijdens vergaderingen en klassenbezoeken	Evaluatie tijdens de studiedag van 23 juni '20
Kernwaarde 'Reflectie'	Iedere groep heeft vaste momenten in de week voor reflecteren op leerling- en groepsniveau	Tijdens vergaderingen en klassenbezoeken	Evaluatie tijdens de studiedag van 23 juni '20
Collegiale consultatie	Klassenbezoeken door Sandra en Marjolein	Minimaal twee keer per schooljaar	Evaluatie tijdens de studiedag van 23 juni '20
Beschrijvingen in het Dalton Handboek zijn leidraad voor hoe we in de groepen werken	Werkbaarheid van de Kijkwijzers meten	Tijdens klassenbezoeken	
Informereren van ouders en externe belangstellenden	Vanaf januari '20 verschijnt er een maandelijkse Dalton NicsNieuws	Via Ouderportaal en website	Evaluatie via Ouderraad en Medezeggenschapsraad

Kijkwijzer Dalton klassenconsultaties

Groep: 1/2.

Datum:

1. DAGKLEUREN.	X		Opmerkingen
De dagen van de week hangen zichtbaar in de klas, volgens de dagkleuren.			
2. DAGRITME.	X		Opmerkingen
Er wordt gebruik gemaakt van dagritmekaarten en hangen zichtbaar in de klas.			
3. SYMBOLEN.	X		Opmerkingen
Er wordt gebruik gemaakt van pictogrammen (taken, w.c., kasten)			
In de klas is een overzicht van de maatjes zichtbaar.			
Er wordt soms gewerkt met handelingswijzers. (denk bijvoorbeeld aan bij het maken van knutsels)			
4. UITGESTELDE AANDACHT	X		Opmerkingen
Er wordt gewerkt met een knuffel van de leerkracht.			
5. SAMENWERKEN	X		Opmerkingen
Er wordt gewerkt met maatjes(-taken)			
6. DE TAAK	X		Opmerkingen
Er wordt gewerkt met een weektaak. De kinderen plannen zelf een moment waarop ze de opdracht(en) uitvoeren (tijdens takentijd).			
Er zijn verschillende vormen van instructies, grote en kleine kringen.			

De leerling kan zelf de volgorde van het werk bepalen.			
De leerlingen registreren zelf wanneer een opdracht klaar is d.m.v. het afkleuren van de taak.			
De leerkracht besteedt structureel elke dag tijd aan evaluatie.			
7. (ZELF)CORRECTIE.	X		Opmerkingen
Er is (voldoende) zelfcorrigerend materiaal.			
8. ZORG VOOR KLAS, SCHOOL, OMGEVING	X		Opmerkingen
Er zijn in de klas iedere dag 2 hulpjes.			
Materialen staan in de klas op vaste, te bereiken plaatsen.			
Leerlingen halen zelfstandig hulpmiddelen en materialen.			
Er wordt thematisch gewerkt, gebruikmakend met wisselende thema-spel-hoeken.			

Kijkwijzer Dalton klassenconsultaties

Groep: 3 t/m 8

Datum:

1. DAGKLEUREN.	X		Opmerkingen
De dagen van de week worden aangegeven met een dagkleur op het whiteboard.			
De dagkleuren worden gebruikt voor het plannen en afkruisen van de taak.			
2. DAGRITME.	X		Opmerkingen
Er wordt gebruik gemaakt van dagritme kaarten, het dagritme staat op het bord of op het taakblad.			
Op het whiteboard/taakblad staat aangegeven wanneer welke instructie is.			
Bij de instructies wordt het kinddoel beschreven op het bord.			
3. HANDELINGSWIJZERS EN SYMBOLEN.	X		Opmerkingen
Er wordt gebruik gemaakt van pictogrammen (bijvoorbeeld w.c.)			
Er wordt soms gewerkt met handelingswijzers.			
4. UITGESTELDE AANDACHT	X		Opmerkingen
Er wordt gewerkt met een time-timer.			
Er wordt gewerkt met het stoplicht, eventueel op het digibord. (optioneel)			
De leerlingen werken met een Dalton-blokje. Dit blokje ligt tijdens werken op hun tafel.			
5. SAMENWERKEN	X		Opmerkingen
Er wordt gewerkt met maatjes/tafelgroepjes.			

De leerkracht maakt gedurende een weektaak gebruik van verschillende coöperatieve werkvormen.			
6. DE TAAK.	X		Opmerkingen
Er wordt gewerkt met dagtaak (groepen 3 en 4) en een weektaak (groepen 5 t/m 8)			
De taken worden op verschillende differentiatieniveaus aangeboden.			
Er zijn verschillende vormen van instructie, zichtbaar in de planning.			
Er wordt gewerkt via het directe instructiemodel.			
De kinddoelen worden per instructie op de weektaak vermeld.			
Er wordt gebruik gemaakt van de instructietafel.			
De leerling kan zelf de volgorde van het werk bepalen.			
De leerlingen plannen het werk en registreren zelf wanneer een opdracht klaar is d.m.v. het kleuren (met de dagkleuren) op de weektaak.			
Op de taak staat aangegeven voor welk vak instructie wordt gegeven.			
De leerkracht besteedt structureel elke dag tijd aan evaluatie.			
De leerlingen mogen buiten de klas een werkplek zoeken om te werken.			
7. (ZELF)CORRECTIE.	X		Opmerkingen
Er is (voldoende) zelfcorrigerend materiaal.			

De leerlingen kijken bepaalde werkboeken e.d. zelf na.			
Leerkracht kijkt (steekproefsgewijs) ook nog na			
8. KEUZEWERK	X		Opmerkingen
Keuzewerk is een vast onderdeel van de taak. Leerlingen mogen in een bepaalde tijd kiezen wat ze gaan doen (keuze uit een aantal wisselende dingen).			

Leerkrachten peilen regelmatig bij leerlingen waar hun belangstelling ligt en wat zij evt. als aanvulling zouden willen hebben.			
9. ZORG VOOR KLAS, SCHOOL, OMGEVING	X		Opmerkingen
Er wordt gewerkt met huishoudelijke taken en dit is zichtbaar in de klas.			
Materialen in de klas op vaste, te bereiken plaatsen.			
Leerlingen halen zelfstandig hulpmiddelen en materialen.			
Leerlingen laten hun werkplek binnen en buiten de klas netjes achter.			
Leerlingen hangen hun jassen (en tassen) netjes op			
Naast de deur van de klas hangt een prikbord wat actueel is en wordt bijgehouden.			

